

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSN Barbara Myszka

w sprawie ze skargi J. N., K. M. i W. J.

o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa J. N., K. M. i W. J.

przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Parkowi Narodowemu w K. i Skarbowi Państwa -
Wojewodzie X.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej na skutek skargi powodów o wznowienie
postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22
grudnia 2004 r., sygn. akt IV CK (...),

**odrzuca skargę o wznowienie postępowania i nie obciąża powodów kosztami tego
postępowania.**

Uzasadnienie

Powodowie J. N., K. M. i W. J. w skardze o wznowienie postępowania
zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2004 r.
sygn. akt IV CK (...) wnosili o zmianę tego orzeczenia poprzez oddalenie kasacji
pozwanego Skarbu Państwa – (...) Parku Narodowego. Z powołaniem się na przepisy
art. 401 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 405 i 67 § 2 k.p.c. zarzucili, że w świetle obowiązujących
przepisów ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U.
z 2001 r., Nr 3, poz. 21) organ w postaci dyrektora wskazanego Parku nie istnieje,
a osoba udzielająca pełnomocnictwa w imieniu Skarbu Państwa nie pełni funkcji

w administracji państwowej. W kolejnym piśmie podnoszącym – jak to wskazano – argumenty przemawiające za wznowieniem postępowania skarżący wskazali, że Trybunał Konstytucyjny już w roku 2004 prowadził postępowanie w sprawie sygn. akt Sk 24/04 bezpośrednio dotyczące służebności brzegowego połowu ryb na jeziorach Suwalszczyzny, która to okoliczność faktyczna została wykryta dopiero po kwestionowanym wyroku i dlatego spowodowała, iż skarżący nie mogli z niej skorzystać w poprzednim postępowaniu. Taka sytuacja ściśle – zdaniem skarżących odpowiada treści art. 405 § 2 k.p.c. i stanowi podstawę do wznowienia postępowania. Nadto skarżący – w tym piśmie – zarzucili liczne błędy merytoryczne zawarte w uzasadnieniu kwestionowanego wyroku Sądu Najwyższego, naruszenie wszystkich zasad wypracowanych w orzecznictwie w dziedzinie ochrony prawa własności, poszukiwanie z urzędu w instancji kasacyjnej naruszenia prawa materialnego przez skład Sądu który „...dopasował sobie art. 1 i 2 prawa wodnego z 1962 roku”, a także „...Gdyby jednak skład, który wydał zaskarżone orzeczenie zadał sobie trud i zapoznał się z art. 33 ust. 1 i 2 oraz art. 43 ust. 3 pkt 1 prawa wodnego z 1962 r., na które się powołał, to dowiedziałby się, że z mocy prawa każdy rolnik mógł korzystać z wód państwowych do zaspokojenia potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub rolnego, zaś uprawianie w 1962 r. rybołówstwa nie wymagało pozwolenia, nawet jeśli wykraczało poza powszechne korzystanie z wód (art. 42)”.

Pozwany Skarb Państwa: Wojewoda X. i Dyrektor (...) Parku Narodowego – wniósł o oddalenie skargi z zasądzeniem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy – po uwzględnieniu postanowień art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego... (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) zważył, co następuje:

Artykuł 401 pkt 2 k.p.c., do którego odwołują się skarżący, wiążący się ściśle z art. 379 pkt 2 k.p.c., wśród powodów nieważności postępowania stanowiących podstawy wznowienia wymienia brak należytej reprezentacji strony, jeżeli nie był on przed uprawomocnieniem się orzeczenia podniesiony w drodze zarzutu albo jeżeli w okresie tym strona nie potwierdziła dokonanych czynności procesowych. Brak należytego umocowania pełnomocnika procesowego jest – jak to wynika z uzasadnienia skargi o wznowienie postępowania – następstwem braku właściwego organu powołanego do reprezentowania pozwanego Skarbu Państwa (art. 67 § 2 k.p.c.). Brak należytej reprezentacji strony, rozumiany m.in. jako niedziałanie za stronę – także za Skarb Państwa - organu uprawnionego lub osób upoważnionych do działania za ten organ – a

w odniesieniu do Skarbu Państwa niedziałanie organu państwowej jednostki organizacyjnej spełniającej przesłanki z art. 67 § 2 k.p.c. – sąd bierze pod rozważę z urzędu w każdym stanie sprawy (art. 202 zd. 2 k.p.c.).

Rozważając tak rozumianą podstawę wznowienia należy wskazać, że (...) Park Narodowy został utworzony, czego nie kwestionują skarżący, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1988 r. w sprawie utworzenia (...) Parku Narodowego (Dz. U. Nr 25, poz. 173). Rozporządzenie to utraciło moc, z wyjątkiem § 1 w części dotyczącej utworzenia wskazanego Parku z dniem 29 marca 1997 r., na podstawie § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie (...) Parku Narodowego (Dz. U. Nr 24, poz. 124). Określa ono granice (...) Parku Narodowego, w skład którego wchodzi Jezioro Wigry. W myśl art. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) parki utworzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się parkami narodowymi w rozumieniu przedmiotowej ustawy. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229) nałożyła – w art. 11 ust. 1 pkt 3 – na dyrektora parku narodowego, obowiązek wykonywania praw właścicielskich w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Państwa znajdujących się w granicach parku. Chybione są zatem wywody i zarzuty skarżących jakoby Skarb Państwa nie był reprezentowany w procesie przez właściwą państwową jednostkę organizacyjną, z której działalnością wiązało się dochodzone roszczenie (art. 67 § 2 k.p.c.).

Powodowie – jak wskazano – powołali się na nową obok pierwotnej podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. załączając wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 marca 2005 r. sygn. akt Sk 24/04, którego sentencja została ogłoszona dnia 6 kwietnia 2005 r. (Dz. U. Nr 57, poz. 501).

Zważywszy na doniosłość podstawy wznowienia zarówno dla dopuszczalności wznowienia, jak i dla postępowania wywołanego wniesieniem skargi o wznowienie postępowania – powyżej przytoczone w skrócie wywody i zarzuty autora tego pisma, wykraczające poza ukształtowany i powszechnie respektowany poziom kultury prawnej wymagają ich odniesienia do powołanej przez skarżących podstawy z art. 403 § 2 k.p.c. Oczywiście - jako bezprzedmiotowe – podlegają wyłączeniu zwroty sformułowania oraz obszerne wywody pochodzące od profesjonalnego pełnomocnika strony powodowej godzące w osobowość członków składu orzekającego, wskazywane cechy rozpoznawcze członków tego składu i w konsekwencji podważające pozycję organu władzy publicznej w opinii społeczeństwa. Merytoryczna wartość argumentacji

wyłącznie stanowi wyznacznik, w jakim stopniu profesjonalny pełnomocnik jest współuczestnikiem wymiaru sprawiedliwości, którego opinia w społeczeństwie oraz elementy i przesłanki ją kształtujące, powinny stanowić przedmiot troski wszystkich uczestników wymiaru sprawiedliwości.

Niewątpliwym jest fakt różnicy pomiędzy interpretacją dokonaną przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu powołanego wyroku w sprawie sygn. akt Sk 24/04 z rozstrzygnięciem zapadłym w podważanym przez skarżących wyroku Sądu Najwyższego. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. XXVI i art. XXXI dekretu z dnia 11 października 1946 r. – przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i księgach wieczystych oraz art. XXXVII i art. XII ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. przepisy wprowadzające kodeks cywilny są zgodne z art. 2 i art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy rozstrzygał o istocie, charakterze i genezie spornego prawa rybołówstwa ustanowionego w 1869 r. oraz konsekwencjach jakie dla tego prawa wynikały po wejściu w życie ustawy z dnia 30 maja 1962 r. – prawo wodne (Dz. U. Nr 34, poz. 158). Rozstrzygnięcie o istnieniu lub braku podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. nie wymaga dociekania różnicy w interpretacji dokonanej przez Trybunał Konstytucyjny a Sąd Najwyższy. Różnica ta uwarunkowana jest bowiem funkcją wymiaru sprawiedliwości sprawowaną przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy a funkcją kontroli konstytucyjności prawa sprawowaną przez Trybunał Konstytucyjny, czego nie dostrzegają skarżący.

Okoliczności faktyczne i środki dowodowe, o których stanowi art. 403 § 2 k.p.c. stanowią równoważne oraz samodzielne podstawy wznowienia postępowania i do nich odnosi się wykrycie w rozumieniu tego przepisu. Wykrycie oznacza uzyskanie możliwości skorzystania z okoliczności faktycznej lub ze środka dowodowego, o których istnieniu strona w poprzednim postępowaniu nie wiedziała i nie mogła się na nie powołać. Czyli podstawą wznowienia (art. 403 § 2 k.p.c.) mogą być takie nowe okoliczności oraz środki dowodowe, które zaszły przed rozstrzygnięcie sporu a dotyczyły podstawy faktycznej pozwu oraz uzasadniały przytoczony w pozwie stan faktyczny. Nowe fakty i dowody nie mogą odnosić się do norm prawnych i ich interpretacji. Skarga powodów nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.). Stosownie do wyrażonej – w powołanym na wstępie art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. – ogólnej zasady natychmiastowego działania uchwalonych przepisów, sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczą się od tego dnia według przepisów tej

ustawy. Odstępstwo, stanowiące wyjątek od tej zasady, na rzecz zasady stadialności obejmuje złożenie i rozpoznanie kasacji od orzeczenia wydanego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Artykuł 410 § 1 k.p.c. w nowym brzmieniu stanowi, że sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie a postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Przytoczone uregulowanie wykracza poza ramy postępowania wstępnego ze skargi o wznowienie postępowania. Zastosowanie tego przepisu oznacza, że przedmiotem badania sądu jest zachowanie terminu oraz oparcie skargi na jednej z ustawowych podstaw wznowienia, a w konsekwencji także dopuszczalności skargi z mocy ustawy i legitymację do jej wniesienia. Stwierdzenie, na posiedzeniu niejawnym dopuszczalności wznowienia nie ogranicza się do badania, czy wskazane przez skarżących okoliczności dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz obejmuje badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Nastąpiła bowiem – wskutek uchylecia art. 411 k.p.c. - eliminacja dwustopniowego postępowania. Skarga o wznowienie postępowania podlega – w myśl art. 410 § 1 k.p.c. - odrzuceniu jeżeli – w okolicznościach konkretnej sprawy – podawana podstawa nie zostanie przez sąd stwierdzona. Odrzucając skargę Sąd Najwyższy nie obciążył powodów kosztami postępowania wywołanymi wniesieniem skargi o wznowienie postępowania przyjmując, że okoliczności leżące u podstaw takiego rozstrzygnięcia zawartego w wyroku z dnia 22 grudnia 2004 r. nie ustały (art. 102 k.p.c.).